

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Budowa i testowanie krajowych miar niepewności ekonomicznej

Podstawową przyczyną rosnącego zainteresowania problemem konstruowania nowych miar niepewności ekonomicznej jest fakt, że, w aktualnej sytuacji geopolitycznej, tradycyjne miary zmienności głównych makroekonomicznych wskaźników gospodarczych nie sprawdzają się już jako miary niepewności. Po okresie globalnego kryzysu finansowego w latach 2007-2008, wskaźniki makroekonomiczne takie jak inflacja i dochód narodowy, wykazują, dla większości krajów, niewielką zmienność w czasie. Niemniej jednak, niejasna sytuacja geopolityczna (zagrożenia terrorystyczne, brak jasności w sprawie wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, problemy fiskalne szeregu krajów Unii, brak jasno określonej polityki migracyjnej w Europie, polityczna niestabilność w wielu krajach, i t.p.) powoduje w gospodarce wrażenie, że 'coś wisi w powietrzu'. Taki niepewny klimat odbija się negatywnie na projektach inwestycyjnych, które są często zawieszane lub przekładane w czasie w oczekiwaniu na wyjaśnienie sytuacji. Daje się również zaobserwować zwiększenie oszczędności 'na wszelki wypadek' w firmach i gospodarstwach domowych; często w złocie, którego cena w ostatniej dekadzie znacząco wzrosła, oraz innego rodzaju akcje zabezpieczające, wynikające ze zwiększonej ostrożności inwestorów i konsumentów. W takiej sytuacji, w naturalny sposób pojawia się pytanie, w jaki sposób mierzyć zmiany tego niepewnego klimatu i jego ekonomiczne skutki.

W naszym projekcie zajmujemy się problemem konstruowania i testowania miar, które mogą być przydatne do mierzenia takiej ogólnej i niezbyt dokładnie sprecyzowanej niepewności ekonomicznej. W literaturze zaproponowano miary opierające się o badanie częstotliwości pojawiania się artykułów prasowych dotyczących niepewności ekonomicznej, bądź też odpowiednich rezultatów wyszukiwań Google. Komputerowe metody stosowane dotychczas do identyfikacji takich artykułów opierają się o wyszukiwanie kombinacji zwrotów takich jak 'ekonomia' występujących łącznie ze zwrotami 'niepewność', 'zagrożenie terrorystyczne' i tym podobnymi. Taka mechaniczna identyfikacja może prowadzić do błędnej identyfikacji, jako, że niektóre zwroty mogą być użyte w ironicznym kontekście, mieć wiele znaczeń, a synonimy lub bardziej rozbudowane frazy mogą zostać nie zauważone. W rezultacie, artykuły mogą być błędnie zaliczane do grupy tekstów o niepewności i odwrotnie, istotne prace mogą zostać pominięte. W konsekwencji, taka procedura wymaga z kolei dokładnego sprawdzenia polegającego na przeczytaniu losowo wybranych tekstów i potwierdzenie, lub odrzucenie, komputerowej klasyfikacji. Jest to proces długotrwały i kosztowny. W ramach projektu zamierzamy zastosować bardziej rozwinięte komputerowe metody przeszukiwania tekstów, polegające na wykrywaniu schematów tekstowych, a nie poszczególnych słów, lub ich grup. W rezultacie zamierzamy skonstruować nowe miary niepewności dla Polski i Rosji, opierające się o wykrywanie schematów tekstowych w gazetach polskich i rosyjskich. Miary takie porównywać będziemy z innymi, bardziej tradycyjnymi, miarami niepewności ekonomicznej, opierających się o ocenę niepewności poprzez badanie błędów w prognozach głównych wskaźników gospodarczych, takich jak inflacja, dynamika cen obligacji rządowych i wzrost dochodu narodowego. Opieramy się tu o prosta intuicję, że błędy w prognozach takich wskaźników powinny być stosunkowo duże w okresach zwiększonej niepewności gospodarczej.

Jako kryterium oceny dobroci miary niepewności będziemy przyjmować stopień jej przydatności do wyjaśnienia hipotezy mówiącej, że w okresach wysokiej koniunktury gospodarczej niepewność ekonomiczna jest mniejsza, niż w okresach niskiej koniunktury. W tego rodzaju związku powinny występować opóźnienia w czasie; po zwiększeniu się niepewności, powinno nastąpić spowolnienie wzrostu gospodarczego. Liczbowe wyrażenie takiej zależności może z kolei pomóc przy prognozowaniu koniunktury.